

Bizkaia

Arrazola (Atxondo): lájza
 Arrieta: léjze
 Bakio: lájze
 Bermeo: lájze
 Berriz: lájza
 Bolibar: léjse
 Busturia: láj
 Dima: lej
 Elantxobe: lájze
 Elorrio: lájza
 Errigoiti: lájze
 Etxebarri: lája
 Etxebarria: lája
 Gamiz-Fika: laj
 Getxo: lája
 Gizaburuaga: lájza
 Ibarruri (Muxika): lájza
 Kortezubi: lájza
 Larrabetzu: laj
 Laukiz: lája
 Leioa: láj
 Lekeitio: aráka, *láj
 Lemoa: laj
 Lemoiz: láje
 Mañaria: lája
 Mendaria: láj
 Mungia: laj
 Ondarroa: lája
 Orozko: lája
 Otxandio: lájza
 Sondika: láj
 Zarautz: léjze
 Zeanuri: láj
 Zeberio: lája
 Zollo (Arrankudiaga): lája
 Zornotza: laj

Araba
 Aramaio: lájza

Gipuzkoa
 Aia: láj
 Amezketa: láj
 Andoain: láj
 Araotz (Oñati): lájza
 Arrasate: lajzá

Arroa (Zestoa): láj

Asteasu: láj
 Atxa: lajá
 Azkoitia: lái
 Azpeitia: lájé, láj
 Beasain: lája
 Beizama: láj
 Bergara: lájfa
 Deba: lájfa, láj
 Donostia: láj
 Eibar: lájza
 Elduain: láj
 Elgoibar: lájsá
 Errezil: lajá
 Ezkio-Itsaso: lájá, láj
 Getaria: lájá
 Hernani: láj
 Hondarribia: láj
 Ikaiztegieta: láj
 Lasarte-Oria: lájá
 Legazpi: lájá
 Leintz Gatzaga: lájza
 Mendaria: lejá
 Oiartzun: láj
 Oñati: lájza
 Orexa: lájá, láj
 Orio: lájá
 Pasaia: ládda
 Tolosa: laj
 Urretxu: láj
 Zegama: lájá

Nafarroako Foru Komunitatea

Abaurregaina / Abaurrea Alta: lája
 Alkotz: láje (mark.)
 Aniz: láj
 Arbizu: léj
 Beruete: láj
 Donamaria: lájá
 Dorrao / Torrano: léj
 Erratzu: lájé, lá:je
 Etxalar: lájá
 Etxaleku: láják (mark.)
 Etxarri (Larraun): lájé, láj
 Eugi: lája
 Ezkurra: láj, lajé
 Gaintza: láj
 Goizueta: lájá

Igoa: láj
 Jaurrieta: lája
 Leitzá: láj
 Lekaroz: lajá
 Luzaide / Valcarlos: lája
 Mezkiritz: lája
 Oderitz: láj
 Suarbe: láj
 Sunbillá: lája
 Urdiain: lája
 Zilbeti: láj
 Zugarramurdi: lája (mark.)

Lapurdi

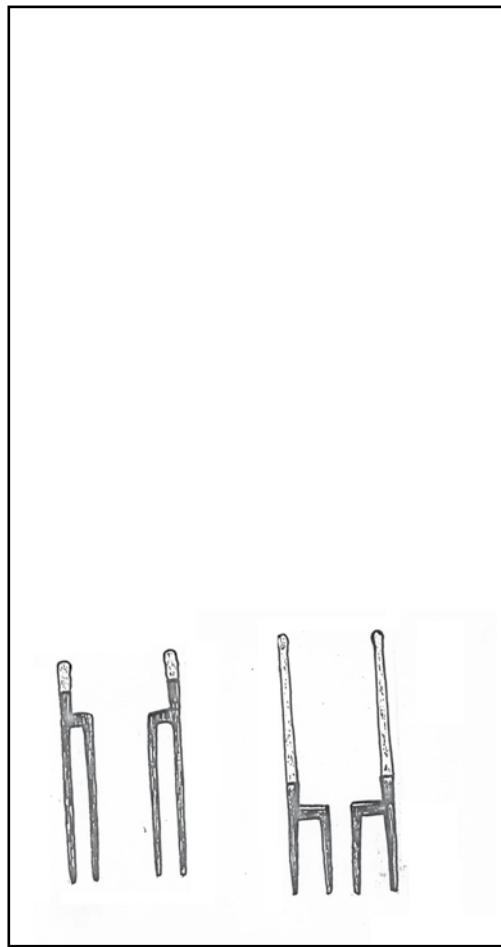
Ahetze:
 Arrangoitze:
 Azkaine: lájá (mark.)
 Bardoze:
 Beskoitze: *layhórtseko (?)
 Donibane Lohizune: *lája
 Hazparne:
 Hendaia:
 Itsasu:
 Makea:
 Mugerre:
 Sara: láuoRts
 Senpere:
 Urketa:
 Uztaritze: [ez da galde]

Nafarroa Beherea

Aldude: laí
 Arboti: [ez da galde]
 Armendaritze:
 Arnegi:
 Arrueta:
 Baigorri:
 Bastida:
 Behorlegi:
 Bidarrai:
 Ezterenzubi: lája
 Gamarte:
 Garruze:
 Irisarri:
 Izturitze:
 Jutsi:
 Landibarre:
 Larzabale:

Uharte Garazi:

Zuberoa
 Altzai:
 Altzürükü:
 Barkoxe:
 Domintxaine:
 Eskiula:
 Lorraine:
 Montori:
 Pagola: [ez da galde]
 Santa Grazi:
 Sohüta:
 Urdiñarbe:
 Ürrüstoi:

1650. Mapa: laya / laia / spade

GALDERA: 40250 ALG: 251; ALEANR: I, *103

	lai
	lei
	laia
	leia
	araka
	lau(h)ortz

- Esku eta hanka biekin indar eginez, lurra iraultzeko erabiltzen den bi hortz eta egurrezko heldulekua duen lanabesaren izena galdu da.
 - Errigoitin txikiak eta handiak ezagutu dira. Handiak hankarekin lagunduz ibiltzen ziren eta pertsona batek bi erabiltzen zituen.
 - Nafarroan hortz motzak dituztenak erabiltzen direla bildu da Orekan; bertan, aldiz, beti hortz luzedunak erabili direla.
 - Leitzan jasotakoaren arabera, laiari-lanetan emakumeak aritzea ez zen ohikoa izaten.
 - Bi hortz dituena Erriberan ezagutu zuen Lekarozko lekuak.
 - Zugarramurdin eta Abaurregainan ez da alorretan erabiltzen, baratzetan baizik.
 - Iparraldeko hainbat herritan beste lanabes batzuk erabili dira lurra iraultzeko. Baigorriin, esaterako, "zizpa" eta "sardea". Beraz, zenbaitetan ez da lanabesa ezagutu eta, ondorioz, beste zenbaitetan ez da galdu.
 - Alduden "Azkokoa [Aezkoa] da ori ["lai" jaso da]" bildu da, bertatik etortzen baitziren laiekin lan egitera.

Orozko: *Mangu txikerrekoak sakonau ite'uen*

Arrazola: *Laijakas e... bost edo sei lagun ilurraren. Jo soixe ta sakatu lai;eari ta gero ankiñas bultz eññ ari ta lurre bueltan. Sier eitten da ori, eh!*

Gizaburuaga: Bakotxak laie bi, esku banatan.

Elgoibar: *Gurian, laixia, artua aletzeko. Otarran ipiñi bateti bestea ta artaburua artu. Eskuakin aletu biarrian, ra! Jo ta aren kontra tarrast!*

Mendaro: Leixá pariá, bikótia. Báti "leixía" da, bí diánián, "páriá".
Onek [kirten luzedunak] éstia euskáldunak.

Beasain: Azároláie, golpe jo... tiraakin bateen ankea sartu eta bestea da, arto itteko garaiko, jo, atzea tira in da geo, ankea sartu.

Ezkurra: Láielarik, baño yuntatzen tzin pues baserrik, len itten emen tzin eun batean baserri batean; bestean, bestean, txandan o sea, elkarrere launduz... igoal biltzen trien sei zapre zortze.

Ezterenzubi: Láia hori ikhusi dut Gipuzkoan.